

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Studier til en bibelsk Rimkrønike

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Studier til en bibelsk Rimkrønike", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1828_470_2-com-root.pdf (tilgået 14. september 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

En mindre del af punktkommentarerne og af bibelstedshenvisningerne i teksten er udarbejdet på grundlag af oplysningerne i Grundtvig (1956-1964) *Sang-Værk. Varianter, noter og registre*.

bedste, ypperste; vigtigste.

bekymring.

dvs. gad høre.

dvs. gad have.

læses højt.

bliver vist ikke forgabt i, stærkt optaget af.

dvs. hartad, næsten.

jord; jordoverflade.

himmelhvælving, egl. højt, hvælvet tag.

vandringer; stier.

navngive.

magt.

her: (vi) ser (præsens pluralis).

underfulde.

meget højt (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

for at blive opfostret.

på øverste etage i middelalderlig bygning.

mindre åbninger, kighuller; i overført betydning: øjne.

mælkejunge, dvs. næring.

vogn, hvori et barn kan lære at gå.

værn, forsvar.

festsale.

svalegang langs en øvre etage i middelalderlig bygning.

dødelige.

også.

her: kan.

opstå.

dvs. endsige da hvad vi så.

viden.

her: jordoverfladen.

ørkener; øde landområder.

øde landområder.

dvs. dæmning.

jord; jordoverflade.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

jordoverflade (poetisk sprogbrug, egl. anvendt om gulv).

sted, plads.

vær hurtig, skynd dig.

avle, fremkalde.

spring op (imperativ pluralis).

her: levende og formede af jord, jf. 1 Mos 2,19.

myldr op (imperativ pluralis).

således.

trang, indre tilskyndelse.

her: det jordiske.

jordklump; menneske, dannet af jord, jf. 1 Mos 2,7.

således.

dvs. den livsånde, Gud indblæser i mennesket, er som Guds sommervarme.

mennesket, kongen over det jordiske, jf. 1 Mos 1,26.

således.

afstammet.

æt (arkaiserende og religiøs sprogbrug på Grundtvigs tid).

således.

hurtigt; fagert, dejligt.

pris (imperativ pluralis).

tal (imperativ pluralis).

syng (imperativ pluralis).

gid jeres stemme må gå i arv til (arve i optativ).

således.

modsat helligdage; hverdagsagtige.

særlige, specielle.

også.

(skulle) smilende indgyde.

helt, ganske (fyldord næsten uden betydning).

skaberordet, dvs. Gud.

mennesket som jordens herre.

smuk, dejlig.

jordoverfladen.

selv og én til, sammen med en anden.

jeres jordklode.

jeres.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

gør (imperativ pluralis).

brug (imperativ pluralis).

dvs. huer, falder i (jeres) smag.

husker på.

tåber.

her: holder (for nar).

blændværk, illusioner.

således.

her: mennesket.

viser sig, træder frem.

pige; ugift kvinde.

den rigtige vej, dvs. med solen (op mod solen).

erfare, prøve.

det beskidte, dårlige, slette.

her: uvidende person, dumrian.

uden synd.

kunne tåle.

i retorisk, kunstlet stil.

vildleder, bedrager.

dvs. stundom.

bedraget, vildledt.

bedraget, forført.

handlingen.

på den måde.

opholde sig.

nøgent.

spiste (æde er en neutral betegnelse for at spise på Grundtvigs tid).

er (præsens 2. person singularis).

altså; således.

på en falsk måde.

afkom.

modige, uforfærdede.

frygtløst.

vildledt; fortryllet.

her: det jordiske, forgængelige.

valgte, foretrak.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

efter.

skelettets, her: dødens.

det umiddelbart følgende, det nærmeste.

årets første afgrøde; årets først fødte dyr.

det lam, der er flasket op.

tom, løs tale.

viser sig, kommer for en dag.

her: smerte.

dvs. (du) vil finde det bittert, hadsk (vending brugt i folkeviser).

heller ikke.

lydeligt, højlydt.

her: jorden.

dyrebare, værdifulde.

mest fordærvede, ondeste.

skal gro (optativ).

fordærvede, onde.

blev ødelagt; blev fortabt.

slumrer.

stedsegrøn.

ordsprog, jf. Mau 1879, nr. 10.854.

drage nytte af, benytte sig af.

her: forfaderen Kain.

dvs. løn, passende for en morder.

behændigt, kunstfærdigt.

ord om de dræbte (jf. Grundtvig 1944-1964, bind 6, s. 132, spalte 2); evt. rammende ord.

tilpassede, indrettede.

musikeren.

krig, krigstogt.

sådan.

efterkommere.

jf. ordsproget: "Du skal stævne efter Evne", dvs. leve efter evne eller de givne muligheder (Mau 1879, nr. 1.788).

at opregne kvindens afkom, dvs. Jesus (jf. 1 Mos 3,15) i slægten (efter Set).

spil om anseelse, magt, høj social position.

slægt af Guds børn.

pranger, gør sig til.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

modgangen, lidelsen.

afholdt i himlen; glad for himlen.

strømmer frem.

ikke kommer frem, står op.

dvs. styrke.

blændværk.

praleri.

til alt held.

dvs. vrede.

charmerer.

her: mennesket.

ivrigt eftertragter, begærer.

det jordiske, forgængelige.

handlinger begået af skurke, onde personer.

her: varsler.

nøje.

stærke, dristige.

meget lavt (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

dvs. slægtningen Noa, jf. 1 Mos 5,21-29.

tæt ved vandet.

dvs. ægge.

tætn sammenføjningerne, kalfatr (imperativ).

havet (udtrykket er formet som en kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

rigtigt mange (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

rum i arken (udtrykket er formet som en kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

skibet (udtrykket er en traditionel kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

skibe til rejsebrug.

meget bred (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

skib.

her: hjælpeverbum uden betydende indhold.

klippe; bjergtinde.

nord.

hurtigt.

tidsfristen, her på syv dage, jf. 1 Mos 7,4.

dvs. slægtningen Noa, jf. 1 Mos 5,21-29.

på stedet, straks (vending brugt i folkeviser).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

åbnes.

helt udmattet (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

arken (udtrykket er formet som en kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

op i himmelen, himmelhvælvingen.

her: bevæger sig.

her: strandbredden, behersket af voldsomme kræfter.

således.

hverdagsagtige, modsat helligdage.

her: skyerne; himmelhvælvingen.

helt tæt (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

drage af sted, rejse.

lige så godt som; bedre end.

dæk, skibsdækket.

store gangarealer; heltmodig adfærd, heltmodige bedrifter.

meget gode (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

kom frem; havde sin oprindelse, stammede fra.

meget hurtigt (fuld- er et forstærkende præfiks i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

godt beskyttet; godt bevogtet.

stærk.

velsignet, beskyttet.

skjold med mærker, der viser ejerens identitet og magt.

smuk; dejlig.

den blomstrende jord.

tidsalder.

uret, tidsmåleren.

her: mennesket, menneskeheden.

afgrunds-vandfloden, vandfloden fra jordens afgrund eller urdyb, jf. 1 Mos 7,11 (Biblia 1787).

vanskelige og hårde vilkår.

dvs. mennesket, menneskeslægten; arkens passagerer.

her: havet, behersket af voldsomme kræfter (vending brugt i folkeviser og i poetisk stil på Grundtvigs tid).

værdighed, stilling som en konge.

som, for (at være).

anerkender.

vanskelige og hårde vilkår.

arken (udtrykket er formet som en kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

yndlingsang; evt. ordspil og modsætning til ligvers, dvs. sang i anledning af en begravelse.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

her: mennesket.

evt. gudsbilledet (udtrykket er formet som en kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

indrettede, ordnede i mennesket.

også stænget, lukket.

bjergtinderne på jorden (udtrykket er formet som en kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

viser sig, bliver synlige.

åbner.

stole.

ravn, der søger føde på valen eller slagmarken.

valgt.

vær hurtig, skynd dig.

bøjeligt skud, stilk (på en voksende plante).

med fødderne farvet af blod.

endnu.

venter, tøver.

jordoverfladen.

her: arken.

køligheden, som indtræder ved solnedgang.

tiden ved solnedgang.

arken (udtrykket er formet som en kenning, en poetisk omskrivning i den norrøne digtning).

Arken var bygget af gofertræ if. 1 Mos 6,14.

skibet.

således.

dvs. arken.

den anden afgrøde (i året).

nyudsprunget kvist.

i badet eller renses i den fugtige ånde fra duen.

dvs. vandoverflade.

Anvendt litteratur

- *Biblia, / Det er / Den ganske Hell. Skriftes / Bøger, / Ved / Hans Kongl. Majests. / Vor allernaadigste Arve-Herres / Kong Christian / Den Syvendes / Christelige Omsorg, / med Fliid og efter Grund-Texten efterseete og rettede ?[sic] saa / og med mange Paralleler og udførlige Summarier forsynede* (1787). København
- Grundtvig, N.F.S. (1944-1964) *Grundtvigs Sang-Værk*, 1-6, bind 6: (1956-1964) *Sang-Værk. Varianter, noter og registre*, udg. af Uffe Hansen, Ejnar Skovrup, Th. Balslev & Ernst J. Borup. København
- Mau, E. (1879) *Dansk Ordsprogs-Skat*, bind 1-2, København.